

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى
مدىرى : آق چوره اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۱ صاى ۱۷ ۲۲ تشرىن اول ۱۳۳۱ يىل ۵ جلد ۹ صاى ۹۵

74

④

سیامت:

عراق تورک لری

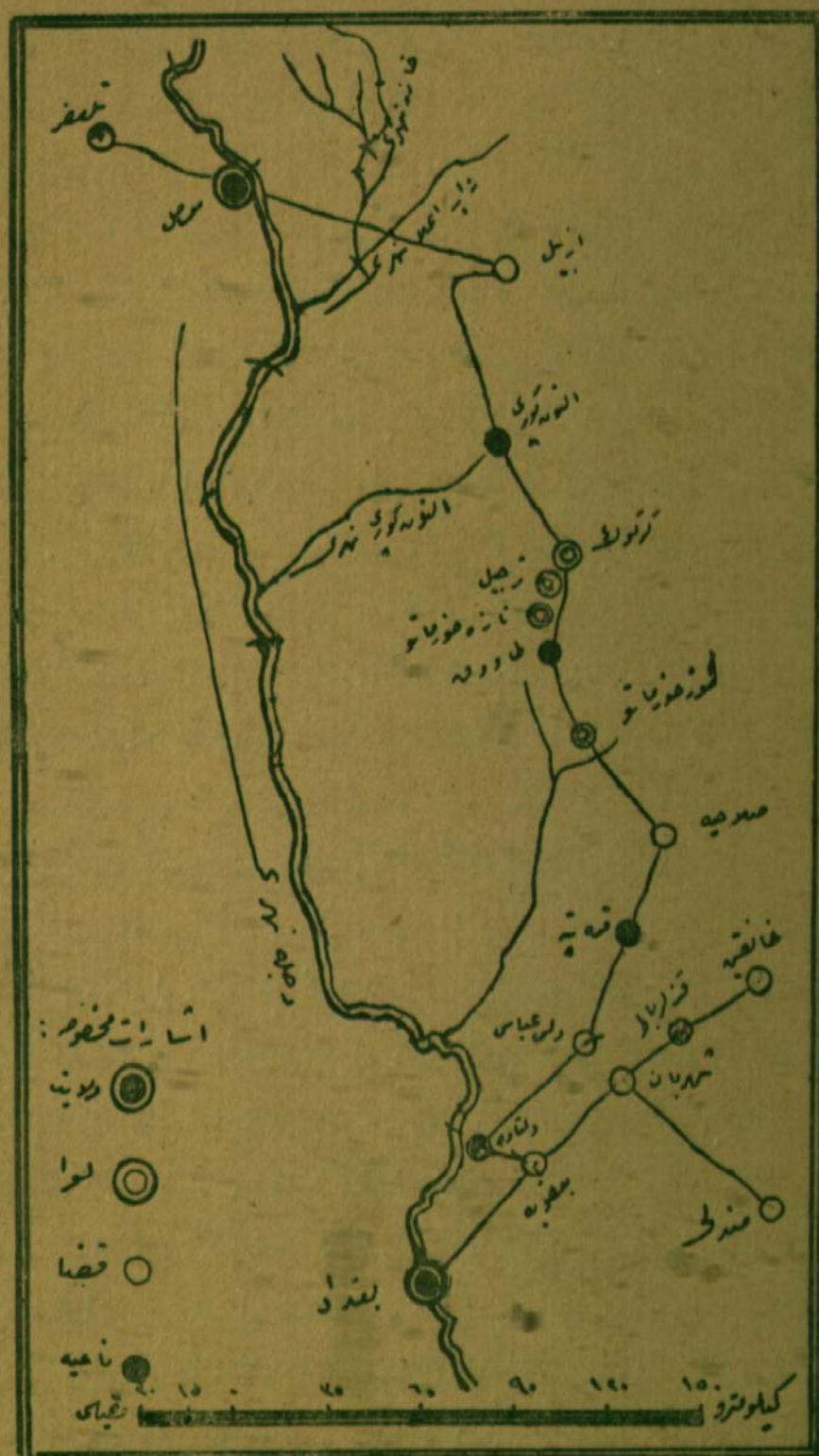
۲

باشی ییل ۵ - جلد ۹ - صافی ۳ دمه در

« تورک یوردی » نك محترم قارئین، عراق تورکلرینك جغرافی موقعی کوستر بر قروکی عرض ایدیورم [*]: اهالیسی عرب اولان قس موصلک غربنده بولنان « تلعفر » ، بو اسمده بر ناحیه نك مرکزیدر ، که اهالیسی تورکدر . برنجی مقاله ده کندیلرندن بحث اولنان او آدسر آتلیلر احتمال که تلعفرلیدیلر . احتمال ، دییورم ؛ چونکه موصل شهری جوارنده داها بر چوق تورک کویلی وارددر : دجله نك صاغ ساحلنده بولونان موصلک قارش یاقاسنده و « نینوا » خرابه لرینك اوستده ، « بنیام یونس » اسمنده کی کویک اهالیسی ده تورکدر . ایچنده حضرت یونس علیه السلامک مزاری بولونان بو کوی خلقنك تلعفرلیدر دن هیچ بر وجهله فرقلری یوقدر . بولردن باشقا قروکید کورولدیکی اوزره « زاباعلا » ایله « دجله » نك برلشوب یارم آدا تشکیل ایتدیکی ساحه ده داها بر چوق تورک کویلی وار ، که بولنرک اسملرینی ده عرض ایدیورم : قره ییلاق ، یاربجه ، رشیده ، سطیح ، سلمه ، قاضی کوی ، قس فخره ، یاعویزه ، سربخشان ، قره قیونلی ، تیز خراب ، خراب دلیل ، تل عکوب ، شمسینان ، باب نیت .

تلعفرلی تورکلرک تیمور احفادنن اولدقلری حقنده بر روایتلی وار . « قره قیونلی » لرده بو اسمده بر تورک عشیرتنك بقیه سی فرض اولیور . موصل شهری جوارنده کی تورکلرک لهجه سی ، قافقاس و آذربایجان تورکلرینك لهجه سینه چوق بگزه یور . اطرافنده باشقا ملتارک نفوس کثافته ، و دینی برلکته رغماً بو کونه قدر ملی وارقلرینی محافظه ایتمش بو تورکلری علم اجتماع ایله

دجله حوضه سندھ کی تورک مواقع مکونہ سی کوستیر قروکی

مهندس حسن بك طرفندن ترسیم اولونمشدره

مشغول اولانلر من ایچین تدقیقه پک زیاده لایق کوریورم : تورکجه سوبیلن قره مانلی روملری تمثیل ایدلمکدن ناسل، که اونلرک خریستیانلی محافظه ایتمش ایسه بو تورکلری ده ، عینی دینده کی قومشولرینک تمثیل ایتمسه ، اونلرک لسانی مانع اولمشدر : کتاب جلدلرینک نقل و اثباتندن زیاده ونوقه شایان اولان بویله حیاتدار حادثه لر ، بزه ، « ملیت » ی تشکیل ایدن عنصرلر آره سنده « دین » ک و « لسان » ک موقعی ، صراحت و قطعیتله آکلاتیر . بونلرک اسکی قیافتنه ، اخلاقه ، عادتنه ، لسانه ، اجتماعی محیطلر اولدوقجه تأثیر ایتمش ، دجله ایله زاباعلا آراسنده یاشایانلرک بر قسمی « علی پرست » اولمشدر .

شیعیلکک مختلف شکلرندن بری اولان « قزل باش » لق ، « چراغ سوندورن » لک آنادولوده اولدوغی کبی بورده ده کوچوک کوچوک کومه لر حائده در . بونکله برابر بو حوالیده « سنی » لکک بر همومیت تشکیل ایتمی بو کوچوک کومه لرله عائد خصوصی ، وعمومیت طرفندن تجسس واستهزا ایدیلن اینلرک کیزلنمسه ، حرکتسزلکنه ، قوتدن دوشمسه ونهایت اونودیورلمسه سبب اولیور . مثلاً اسکیدن « چراغ سوندورن » لردن طائفش بر عائله ، قیز آلوب و یرمک صورتیه سنی عائله لرله قاریشنجه مذهب اختلافی خبر ویرمن اسمده خاطرلره قاریشمش و بر کون اونودولمشدر . موصل جوارنده کی تورک کویلیلری هپ جفتجیدرلر . طوپراغک اکینه مساعدیه سیله برابر عینی زمانده کنیش یایلا لارکده بولونماسی قیونجیلقله ، جفتچی لکی اکثریا بر فردده طوبیلیور . بو اعتبار ایله تورک کویلیلری اوته کیلردن فرقلی ده کیلدر . عراقده ، مختلف ملیتلرک هرج و مرجی ایچنده اصل تورک لکی کوره ییلمک ایچین بو کویلردن سوکره جنوبه دوشرو اینمک ایجاب ایدر :

« زاباعلا » بی کیچنجه ، شرقده اوزانان بر سلسله جبال ایله غریبه دومانلره صاریش بر اهرام شکلنده کی « قره چوق » داغلری آره سنده کنیش بر افق کبی یاییان ، دالغهلانان بر یایلا اورتاسنده اوزاقدن اوزاغه بویوک ، یاصی بر باش ، و بر آز اوتده سایه یوکسلن بر ستون کورونور . سوکره یاقلاشدقجه بو اوزاق شکلر یاواش یاواش صراحت آلیرلر : بونلرک برنجیسی

دوز بر اراضی اوستنده فضله بر بویوکلک، وهیت آلان، اربیل، قلعه سی، اوتکی ده قصبه نك بر کنارنده اسکی زماندن قلعه بر تك مناره در. قلعه ایله مناره نك بوتدینی یرلر آرمسند باصیق داملی، کریچدن یالیش اولز، کیریتیلی وچیقیتیلی چیزکیلرله جنوبه دوهرو اوزانوب کیده ر. اسکندر ایله دارانك حرب ایتدیکی بو طوراغك اوستنده شو تورک شهرینك بویله هر معناسیله دهرین بر صورتده تشکلی، انسان ایچنه کیرنجه حس ایدیور: بش آلتی بیك خانه تخمین اولونان شهر خلقك آنا دیلی تورکجه در. چارشیلرده، قهوه لرده، اولرده، عائله اوجاقلرنده قونوشولن بوتورکجه ایشیدلدکجه، استانبول و آنادولو شیوه لرندن زیاده آذربایجان و قافقاسك کنه دامایاقین برلهجه اولدوغی بنزاییور. اربیلک اطرافنده کی نفوس کثافی کوردلر و عربلردن عبارت اولدینی ایچین بونلرک بعض کملری تورکجه قاریشمش و بوکامتا بیل بعض تورکجه کملرده اونلرک لسانه کیرمشدر. اربیللی دکانچیلر ایچنده، شهره کلوب آلیش و یریش ایدنلرله قونوشمغه مجبور اولدقلى ایچین کوردجه و عربجه بیلنلر واردر. لکن بویله اقتصادی بر تأثیردن آزاده اولانلر و بالخاصه قادینلر و چوجوقلر کوردجه و عربجه بیلمز لر.

اربیللی لر کوردلره و عربلره قز و یرمنلر، لکن بر کورد و یا عرب قزیله ازدواج ایتش اولانلر واردر.

محاربه یه ایلک کیردیکمز کونلرده اربیل اهالیسنك بر دفعه ده طقوز بیک لیرا حرب اعانه سی ویردکلرینی غزته ده کورمشدم ده بر قضا مرکزى اولان شو قصبه جفك، بر کون ایچنده بویله مهم بر پارمی ویردیکنه شاشمشدم. اربیلی کوروب طانیماق اونلرک ثروتی و دویغولری حقنده انسانه پک ای فکرلر ویریور: قصبه ایچنده کی بوتون اولر، دکانلر، خانلر، دکرمنلر، چققلکلر هپ اونلرک در.

اربیلک تجارتنه کلنجه: اقتصادی حیاتمزی هپ استانبوله بائماق صورتیله محاکمه ایتکده یک یا کلدیغمزی کورییورم: تجارتك الك مهم قسمنی تشکیل ایدن بغدادی، آریه و ساثر حبوبات ایله یوک، جلب کبی اخراجات، چوخه،

قاش، شکر کی ادخالات قومیسونجیلنی تورکلرک النده در. جارشیده کی بازدرکانلر، خفافلر، یمشجیلر، قازانجیلر، کرییچ جیلر، اویایجیلر، بقال، ترزی، ساعتچی، دباغلر، قصابلر، سبزه جیلر، پالانجیلر، ده میرجیلر، دولکرلر، خلاصه بوتون اصناف یرلی تورکلردن عبارتدر. اربیلک ایچنده یرلی خریستیان هیچ یوقدر، یالکز بش یوز خانه تخمین اولونان بر یهودی غروپی وار، که قیوخیلق تمامیله اونلرک النده اولدوغی کی بر قسمی ده بازدرکان وعطاردرلر. کویلو قادیشلرک قوللاندقلری کوملکلرک بویاجیلغی ده اونلر یاپارلر. ادخالات و اخراجات قومیسونجیلغی ده بر موقعلری وار و یاریجیلق صورتیله چفتیچیلک و قیوخیلق دن دخی یاواش یاواش استفاده ایدیورلر. یهودیلرک بویله بر موقعی اولماقله برابر اقتصادی حاکمیت ینه تورکلرک النده در. لکن یهودیلرک چوق آلم صاتم معامله سی یاپیلن بغداد وموصلک یهودیلریله مناسبتده بولونماقله هر کون اونلردن یکی بر فکر آلیورلر، ترقیلری ده حس اولنیور.

کله جک دفعه اربیل تورکجه سنک لهجه فرقدن بحث ایله جنوبه دوشرو سیاحت خاطرملریخی ده برر برر یازاجم.

یتیمی

هاسم ناهیر

تورکلرک شئونی

ناظرلر بمزه نشانلر. - آوستریا ایمپراطوری و مجارستان قرالی فرانسوا ژوزف حضرتلری طرفندن، صدر اعظم سعید حلیم پاشا حضرتلریته برنجی رتبه دن «ولی اشته فن» نعتی و داخلیه ناظری طلعت، سابق مجلس مہوتان رتبی و یکی خارجیه ناظری خلیل کافندیلر برنجی رتبه دن «شوی بولد» نشانی اعطا بویورمشلردر.

آغا اوغلی احمد بکک بمعرفتی. - «تورک یوردی» اداره هیئت اعضالردن وتورکلرکک پیشوالردن محترم آغا اوغلی احمد بک افندی متفق رأیلر ایله قره حصار